

29754

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim.
25.06.2025

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

Geçtiğimiz günlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda görüşülen zeytinlik alanların madencilik faaliyetlerine açılması öngören torba kanunun teklifi çalışması kamuoyunda büyük tepki çekmiştir. Meclise sunulan enerji alanındaki bu torba yasa teklifi, zeytinliklerin yanı sıra özel çevre koruma bölgeleri, milli parklar, sulak alanlar, yaban hayatı koruma sahaları ve kültürel SİT alanlarını da kapsamaktadır. Teklife göre bu alanlarda yürütülecek madencilik ve enerji projeleri için Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) yetkilendirilmekte olup MAPEG'in ilgili kurumlardan ruhsat için görüş istemesi yeterli olacağı eğer dört ay içinde yanıt alınamazsa, ruhsat verilmiş sayılacağı öngörülmektedir. Diğer bir değişle yeni düzenleme, ruhsat sahibi şirketlere "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)" sürecinde kolaylıklar tanımaktadır. Şirketler, ÇED süreci sırasında diğer yasal izinleri de alabileceği ileri sürülmektedir. Bu durumun, çevre örgütlerince göre doğa tahribatını hızlandırma riski taşıdığı ifade edilmektedir. Yasa teklifinde

yer alan bir diğerk dikkat çekici madde ise kaçak madenleri kapsamaktadır. Buna göre yapı ruhsatı bulunmadan faaliyete başlayan enerji yatırımlarında bazı belgelerin istenmeyeceğı ve bu süre içerisinde mevcut üretim sürecinin devam edeceği düşüncesidir. Böylece daha önce verilen cezalar ve yıkım kararları da bu süreçte uygulanmayacağı öngörülmektedir. Teklif ayrıca stratejik ve kritik maden sahalarında acele kamulaştırma yapılmasına imkan sağlayacaktır. Bu yasa teklifi ile zeytinliklerde ve koruma altındaki alanlarda madencilik faaliyetlerinin yasal hale gelmesi amaçlanmaktadır. Ancak unutmamak gerekir ki Türkiye zeytincilik alanında önemli bir ülke konumundadır. Ülkemizde şu an yaklaşık 205 milyon zeytin ağacı mevcuttur. Türkiye zeytin üretiminde dünyada ilk üç içerisinde yer almaktadır. Ülkemiz zeytinyağını birçok Avrupa ülkesi başta olmak üzere yaklaşık 101 ülkeye ihraç etmektedir. Bir önceki yılın verilerine göre ihracat rakamı 323 milyon dolardır. Zeytin ağaçları, özellikle de yüzlerce yıl boyunca yetişmiş olan kadim zeytinlikler, taşınması veya başka yerlere dikilmesi öngörülse de ekosistemin bütünlüğü ve ağaçların verimliliğı geri kazanılamaya bilmektedir. Türkiye’de özellikle linyit başta olmak üzere madencilik faaliyetleri genellikle açık ocak işletmelerde yapılmakta olup bu maden alanlarında tarım yapılan üst toprak sıyrılıp başka bir arazi üzerinde depolanması gerekmektedir. Depolama işlemiyle tarımsal alanda ilk tahribat bu şekilde gerçekleşmiş olmaktadır. Yalnızca bu tahribatla sınırlı kalmayan maden ocaklarında cevherin güvenli şekilde çıkartılması için sahanın susuzlaştırılması gerekmektedir. Sahanın susuzlaştırılması, o sahada var olan tüm suyun çekilip başka bir yere boşaltılması anlamına da geldiğı için suyun sahadan uzaklaştırılmasıyla sulu tarım yapma imkanı da ortadan kalkmış olacaktır. Bu kanun teklifinin sadece zeytinliklere değil, Türkiye’nin tarımsal yapısına, çevresine ve kırsal yaşamına da ciddi zararlar vereceğı çok açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Madencilik faaliyetlerine yönelik öngören torba kanunun teklifi çalışması esnasında Bakanlığınız görüşü alınmış mıdır? Alınmış ise görüşünüz ne yöndedir?
- 2- Ülkemizde Bakanlığınızdan gerekli izinleri almış ve ilgili denetimlere tabi madencilik faaliyetleri yürüten kaç yabancı sermayeli şirket bulunmaktadır? Bu şirketlerin sermaye ve ortaklık yapıları, hangi ülkelerden geldikleri ve faaliyet alanları (altın, bakır, bor vb.) nelerdir? Bu şirketlerin yerli ortakları var mıdır? Varsa kimlerdir?

- 3- Ülkemizde madencilik faaliyetlerini yürüten yabancı şirketlerin yıllık üretim miktarları ve kar oranları hakkında detaylı veriler var mıdır? Bu veriler düzenli olarak denetlenmekte midir?
- 4- Son beş yıl içinde, mevzuata aykırı faaliyet yürüten madencilik şirketi tespit edilmiş midir? Tespit edilmiş ise hangi idari ve hukuki yaptırımlar uygulanmıştır?
- 5- Maden alanlarında maden arama ve çıkarma işlemleri sırasında meydana gelecek değişikliklerin olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla bölgenin sosyo-ekonomik, tarım ve çevre koşulları dikkate alınarak ilgili Bakanlıklar ile birlikte yürüttüğünüz çalışmalarınız var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir?
- 6- Madencilik faaliyetine başlanılması düşünülen yerlerde önceden detaylı envanter çalışmaları yapılmakta mıdır? Türkiye'deki madencilik mevzuatı ve çevresel etki değerlendirme (ÇED) süreçleri, uluslararası kabul görmüş en yüksek standartlara uygun mudur? Uygun değilse, bu farklılıkların nedenleri nelerdir ve giderilmesi için hangi adımlar atılmaktadır?
- 7- ÇED raporunun yanı sıra faaliyet sahibinden doğaya vereceği zararı en aza indirmek için ek tedbirler alınmasına yönelik bir planlama yapılmakta mıdır? Faaliyet sahibi firmalar Bakanlığınızca yer yıl kamuoyunu bilgilendirecek şekilde denetlemeler yapılmakta mıdır?
- 8- Madencilik faaliyetlerinin yeraltı suları, dereler, göller gibi su kaynakları üzerindeki etkilerine karşı Bakanlığınız ve ilgili Bakanlıklar ile ortak yürüttüğünüz çalışmalar var mıdır? Bu konuda alınan önlemler nelerdir? Madencilik faaliyetlerinde kullanılan su miktarının azaltılması ve suyun geri dönüşümü için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

